

**Raport privind activitatea de audit public intern
desfășurată în anul 2023 în administrația publică
centrală din România**

Introducere

Rolul anexei este de a prezenta situația actuală a auditului public intern în administrația publică centrală din România, precum și de a sprijini la identificarea direcțiilor de acțiune ce vor fi urmate de către UCAAPI pentru dezvoltarea acestei funcții pe acest segment de entități publice.

Informațiile și datele din raport sunt preluate din rapoartele anuale privind activitatea de audit public intern elaborate de structurile de audit public intern și transmise la UCAAPI. Pentru aceste rapoarte, persoanele care le-au elaborat își asumă întreaga responsabilitate.

*

Colectarea informațiilor s-a bazat pe elaborarea de către UCAAPI a unui format standard de raportare care a fost transmis spre completare tuturor structurilor de audit public intern. Din informațiile colectate, în cadrul administrației publice centrale s-a raportat un număr total de 1.523 de entități publice. În funcție de tipul ordonatorului de credite, acestea se împart în 62 ordonatori principali de credite și 1.461 de unități subordonate, sub

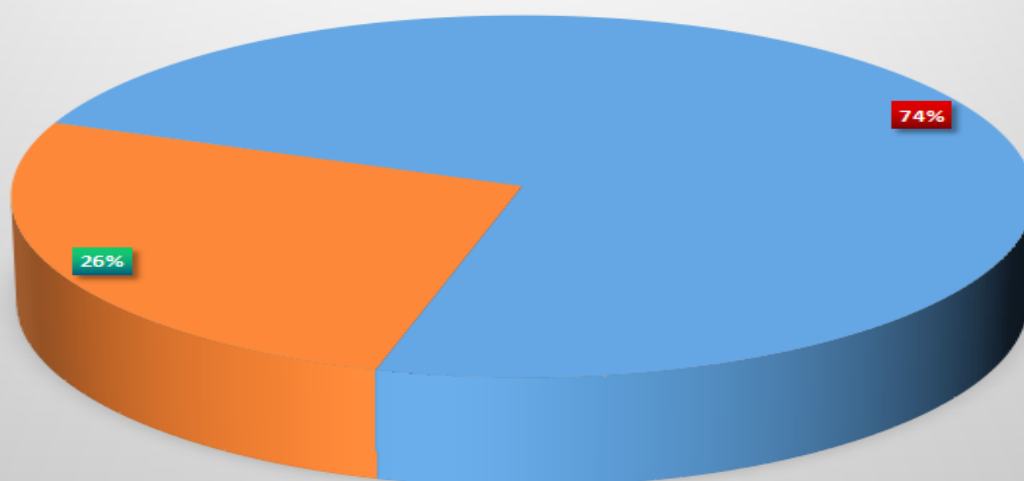
autoritate sau în coordonare. Pentru ușurința exprimării, pe parcursul prezentului raport, se va folosi sintagma ”unități subordonate” cu referire la aceste entități.

În funcție de tipul entității publice, cele 1.523 de entități publice au următoarea structură:

- 19 de ministere;
- 1.101 de unități subordonate ministerelor (US);
- 43 de autorități administrative autonome (inclusiv cele cu rapoarte în format special);
- 360 de unități subordonate autorităților administrative autonome (US).

Din aceste informații se poate observa faptul că ministerele și entitățile subordonate lor au cea mai mare pondere în cadrul administrației publice centrale, de circa 74%.

Graficul nr. 1. Structura entităților din administrația publică centrală, inclusiv subordonatele

■ **Ministere și Unitățile Subordonate acestora**

Partea I - Situația actuală a auditului public intern în administrația publică centrală din România

1. Înființarea și funcționarea structurilor de audit public intern

1.1. Înființarea structurii de audit public intern

Organizarea structurii de audit public intern se referă fie la înființarea unei structuri proprii de audit public intern, fie la accesul la o capacitate de audit public intern, furnizată de organul ierarhic superior, în condițiile legii.

La nivelul administrației publice centrale, fără a ține cont de tipul ordonatorului de credite (principal sau entitate subordonată), există un număr total de 1.523 de instituții care au obligativitatea înființării funcției de audit public intern, conform raportării primite.

Dintre acestea, a fost înființată funcția de audit public intern la un număr de 1.392 de structuri, ceea ce reprezintă un grad de înființare al auditului public intern de 91%.

Înființarea auditului intern s-a realizat astfel:

- 705 instituții au înființat auditul intern prin structuri de audit public intern proprii;
- 3 entități au asigurat funcția de audit prin protocol UCAAPI și 3 entități care au raportat dar ale căror date nu se prelucrează.

- 687 entități în care auditul intern este asigurat de către organul ierarhic superior.

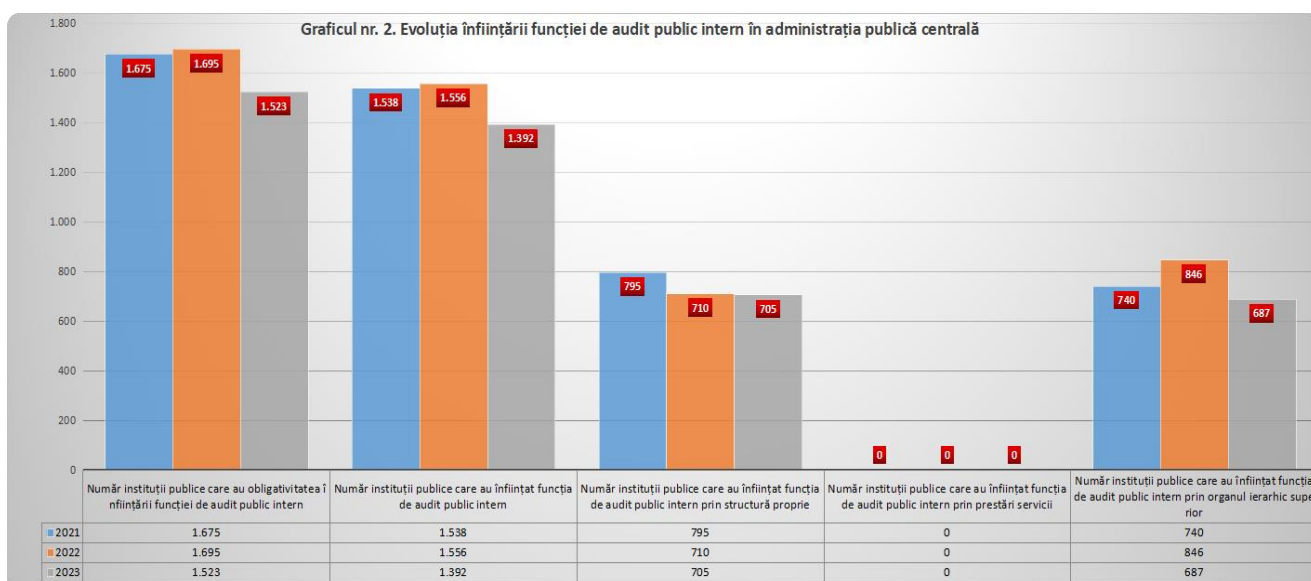
Tendențe cu privire la înființarea auditului public intern în administrația publică centrală

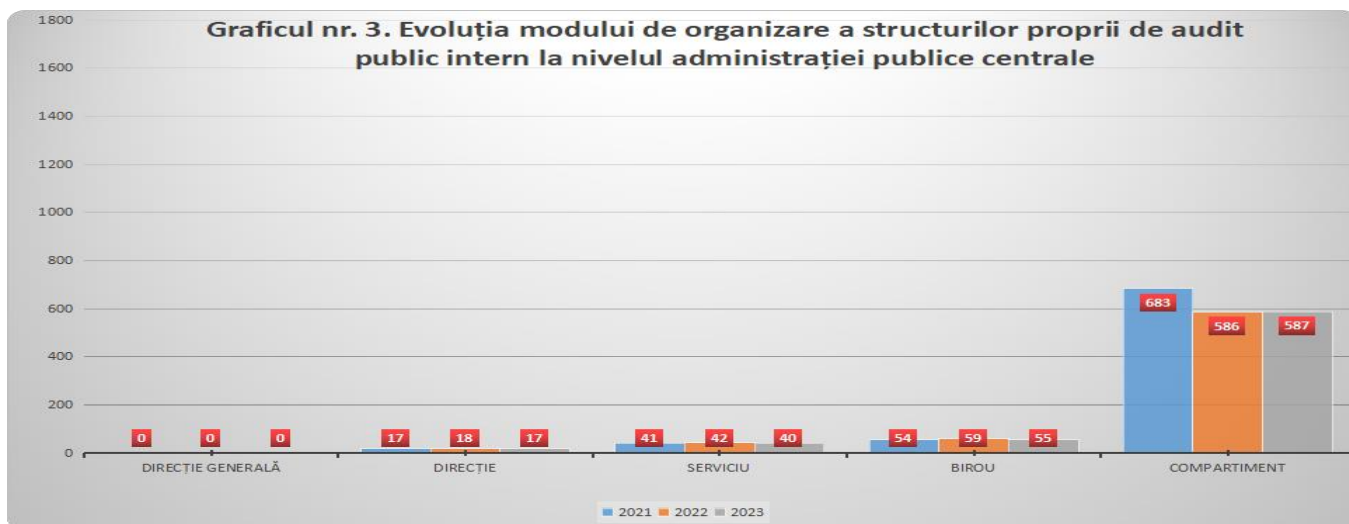
	2021	2022	2023
Număr instituții publice care au obligativitatea înființării funcției de audit public intern	1.675	1.695	1.523
Număr instituții publice care au înființat funcția de audit public intern	1.538	1.556	1.392
Număr instituții publice care au înființat funcția de audit public intern prin structură proprie	798	710	705
Număr instituții publice care au înființat funcția de audit public intern prin organul ierarhic superior	740	846	687

1.1.1. Modalități de înființare a structurilor de audit public intern

Cele 705 structuri de audit public intern de la nivelul administrației publice centrale sunt înființate în următoarea formă:

- 17 direcții;
- 40 servicii;
- 55 birouri;
- 587 compartimente;
- 3 prin protocol încheiat cu UCAAPI;

- 3 ale căror informații nu se prelucrează.

Din analiza datelor se poate observa faptul că ordonatorii de credite au organizat auditul intern cu preponderență sub formă de compartiment - circa 83% din numărul total al structurilor.

Un inconvenient major al acestei forme de organizare este acela că, nefiind reglementată de legislația specifică funcției și administrației publice, nu se pot înființa posturi de conducere la nivelul compartimentului, ceea ce atrage după sine deficiențe în exercitarea funcției de audit public intern precum și dificultăți în implementarea metodologiei de efectuare a misiunilor de audit public intern.

Există cazuri în care au fost nominalizați coordonatori ai compartimentului de audit public intern, fără însă a exista posibilitatea legală de remunerare a acestora în raport cu atribuțiile acordate, ceea ce poate crea insatisfacții în rândul acestor persoane și implicit poate afecta calitatea funcției de audit public intern.

Tendențe cu privire la modul de înființare a auditului public intern la nivelul administrației publice centrale

	2021	2022	2023
Direcție Generală	0	0	0
Direcție	17	18	17
Serviciu	41	42	40
Birou	54	59	55
Compartiment	683	586	587
Entități ale căror informații nu se prelucrează	0	2	3
Protocol UCAAPI	3	3	3

1.1.2. Contractele de prestări servicii

Odată cu emiterea OUG nr. 26/2012 privind unele măsuri de reducere a cheltuielilor publice și întărirea disciplinei financiare și de modificare și completare a unor acte normative, s-a abrogat modalitatea de asigurare a activității de audit public intern prin contracte de prestări servicii, menționată la art.11 lit. c) din Legea nr. 672/2002.

După intrarea în vigoare a OUG nr. 26/2012, nu se mai poate organiza și exercita activitatea de audit public intern prin contracte de prestări servicii.

Atât la nivelul ordonatorilor principali de credite ai administrației publice centrale, cât și la nivelul entităților subordonate acestora, nu există entități care au înființat auditul public intern prin contract de prestări servicii.

1.1.3. Structura entităților care nu au înființat funcția de audit public intern

Din totalul de 1.523 de entități publice existente în administrația publică centrală, un număr de 131 de entități nu au înființat funcția de audit public intern, acestea fiind entități subordonate.

Se observă faptul că această problemă se manifestă în cadrul entităților subordonate.

Cauzele neînființării auditului public intern:

- resursele financiare existente sunt insuficiente;

- în cazul restructurării instituțiilor s-a procedat la desființarea structurilor de audit public intern, redistribuirea posturilor de la nivelul compartimentului de audit către alte structuri din cadrul entității sau preluarea posturilor de auditor intern și transformarea lor în posturi de consilier de către ordonatorul principal de credite;

- neaplicarea sancțiunilor contravenționale prevăzute la art. 23 (a) din Legea nr. 672/2002 republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Neaplicarea sancțiunilor a fost generată de faptul că nu au fost puse în aplicare, la nivel național, prevederile art. 24 din Legea nr. 672/2002 republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin care ordonatorii principali de credite trebuie să împuternicească reprezentanți care să constate și să aplice sancțiunile.

1.2. Funcționarea auditului public intern

Prin funcționarea auditului public intern se înțelege măsura în care structurile de audit public intern înființate funcționează în mod efectiv. În special se urmărește să se identifice care sunt cazurile, în care auditul intern este înființat dar nu funcționează și de asemenea se urmărește identificarea cauzelor acestor aspecte.

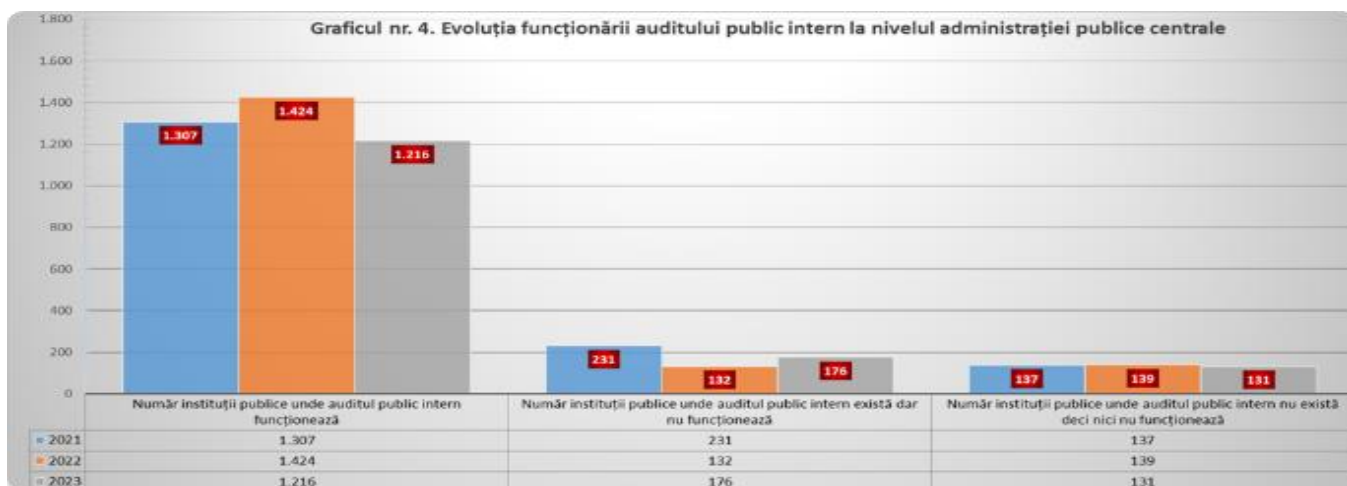
Un aspect particular al funcționării structurii de audit public intern este reprezentat de cazul în care auditul intern a fost înființat prin asigurarea acestei funcții de către organul ierarhic superior. În acest caz, structura de

audit public intern de la organul ierarhic superior este cea care trebuie să efectueze misiuni de audit intern la entitatea subordonată, asigurând, în termen de 3 ani, conform prevederilor legale, acoperirea sferei auditable. Cu privire la termenul de 3 ani, acesta a fost modificat prin O.G. nr 29/2022. Astfel, art. 15 din Legea nr. 672/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede în prezent un termen de 4 ani, care poate fi depășit cu cel mult un an, la propunerea fundamentată a conducătorului structurii de audit public intern. În aceste condiții, în cazul în care structura de audit intern de la nivelul organului ierarhic superior, în ultimii 3 ani, respectiv 4 ani, nu a efectuat nicio misiune de audit intern la entitatea subordonată, se consideră că, la nivelul acestei entități, auditul intern este înființat dar nu funcționează.

Gradul de funcționare a auditului public intern este determinat ca raport procentual între numărul de entități în care auditul intern funcționează și numărul total de entități existente care aveau obligația de a avea o structură de audit intern funcțională.

La nivelul administrației publice centrale, fără a ține cont de tipul ordonatorului de credite (principal sau entitate subordonată), s-a raportat existența unui număr de 1.523 de instituții care au obligativitatea să mențină o structură de audit public intern funcțională. Din punctul de vedere al funcționării structurilor de audit intern, acestea se împart astfel:

- ♦ 1.216 de entități au înființat auditul intern și acesta funcționează, ceea ce reprezintă un grad de funcționare a auditului intern de circa 80%;
- ♦ La 307 entități auditul intern nu funcționează (circa 20%), astfel:
 - 176 de entități au înființat auditul intern dar acesta nu funcționează;
 - 131 de entități nu au înființat auditul intern, deci implicit acesta nu funcționează.

Tendențe cu privire la funcționarea auditului public intern la nivelul administrației publice centrale

	2021	2022	2023
Număr instituții publice unde auditul public intern funcționează	1.307	1.424	1.216
Număr instituții publice unde auditul public intern există dar nu funcționează	231	132	176
Număr instituții publice unde auditul public intern nu există deci nici nu funcționează	137	139	131

1.2.1. Structura entităților la care funcția de audit public intern este înființată dar nefuncțională

La nivelul administrației publice centrale, auditul intern este înființat, dar nu funcționează la un număr de 176 de entități: 3 ordonatori principali de credite și 173 de entități subordonate acestora.

Se observă faptul că această problemă se manifestă mai ales în cadrul entităților subordonate.

Cauzele înființării dar nefuncționării auditului public intern sunt reprezentate de faptul că:

- ♦ resursele umane și financiare sunt insuficiente pentru a asigura buna funcționare a structurii de audit public intern;
- ♦ există o slabă preocupare din partea unor entități în organizarea de concursuri și

ocuparea posturilor vacante de auditori publici interni;

- ♦ în cazul în care au fost organizate concursuri de ocupare a acestor posturi, acestea nu au fost ocupate.

1.3. Concluzii privind înființarea și funcționarea auditului public intern

Gradul de înființare a auditului public intern în administrația publică centrală este de circa 91%, calculat la numărul total al entităților publice din acest tip de administrație. Înființarea auditului intern s-a realizat atât prin structuri proprii, cât și prin organul ierarhic superior. În cazul structurilor proprii, acestea sunt înființate în special sub formă de compartimente.

Gradul de funcționare a auditului public intern este de 80%, calculat la numărul total al entităților publice din acest tip de administrație.

2. Raportarea activității de audit intern

La nivelul administrației publice centrale există un număr total de 1.523 de entități publice care au obligativitatea să emită rapoarte anuale privind activitatea de audit public intern. Din acest punct de vedere, acestea se clasifică astfel:

- ♦ 1.208 entități au elaborat raportul anual (circa 79%). În total, la nivelul UCAAPI, au fost primite un număr de 59 de rapoarte anuale de activitate, în care sunt incluse informații de la nivelul ordonatorului principal de credite, cât

și de la nivelul entităților aflate în subordonarea/sub autoritatea acestuia, astfel:

- 56 de entități, ai căror conducători au calitatea de ordonator principal de credite, au exercitat auditul public intern prin structură proprie și **au emis propriul raport**, transmis la UCAAPI, din care 3 entități au emis raport anual pe baza protocolului încheiat cu UCAAPI, iar datele nu vor fi centralizate, din cauza specificului activității acestora;
- 3 entități, ai căror conducători au calitatea de ordonator principal de credite, au emis raport anual, dar acesta nu a fost centralizat din cauza specificului activității;

independența

- 659 de entități subordonate ordonatorilor principali de credite și care au exercitat auditul public intern prin organul ierarhic superior; aceștia nu au emis propriul raport anual privind activitatea de audit public intern, deoarece nu au structură proprie de audit intern; raportul anual privind activitatea de audit public intern elaborat de organul ierarhic superior furnizează informațiile cu privire la activitatea de audit intern desfășurată nivelul fiecărei structuri de audit public intern din cadrul entităților subordonate acestora;

- 490 de entități subordonate ordonatorilor principali de credite și care au exercitat auditul public intern prin structură proprie și **au emis propriul raport**, transmis la organul ierarhic superior; rapoartele acestor structuri de audit intern au fost incluse în raportul organului ierarhic superior;

- ♦ 315 entități (21%) nu au elaborat raportul, astfel:

- 8 entități nu au elaborat raport anual, deși structura de audit intern este funcțională, toate acestea fiind entități subordonate;
- 176 de entități nu au elaborat raport anual, deoarece structura de audit intern nu este funcțională, din care 3 sunt ordonatori principali de credite și 173 sunt entități subordonate;
- 131 de entități nu au elaborat raport anual deoarece auditul intern nu este înființat, acestea fiind entități subordonate.

În concluzie, prezenta anexă cumulează informațiile dintr-un număr total de 543 rapoarte anuale:

- 53 de rapoarte transmise la UCAAPI de ordonatorii principali de credite și care la rândul lor cumulează informațiile dintr-un număr de 1149 entități subordonate ordonatorilor principali de credite;
- 490 rapoarte anuale de audit public intern emise de entități publice subordonate, cu structuri proprii de audit public intern.

Cauzele neraportării sunt reprezentate în principal de neînființarea sau nefuncționarea structurii de audit public intern.

3. Independența auditului intern și obiectivitatea auditorilor

Independența este atributul funcției de audit intern, în timp ce obiectivitatea este apanajul auditorilor interni. Pentru păstrarea acestor atribute, trebuie respectate anumite criterii, cum ar fi:

Pentru păstrarea independenței:

- funcția de audit intern trebuie să se subordoneze direct conducătorului entității publice sau organului colectiv de conducere al organizației;
- numirea și destituirea managementului funcției de audit intern respectiv a auditorilor interni trebuie să fie supuse procesului de avizare, conform legii.

Pentru păstrarea obiectivității auditorilor interni:

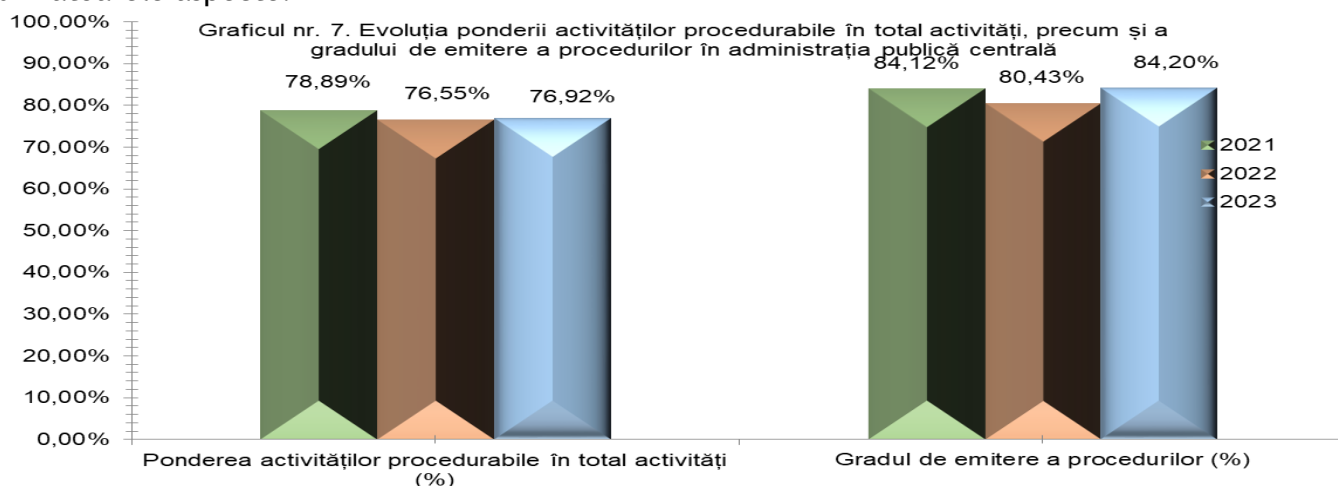
- auditorii interni nu trebuie implicați în activitățile pe care le pot audita;

codului de conduită etică al auditorului public intern.

Referitor la aceste aspecte, activitatea de audit public intern a fost reglementată astfel:

- începând cu anul 2003, pe lângă legislația primară cunoscută, și prin OMFP nr. 38/2003 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern;
- în anul 2013, ulterior modificării și republicării Legii auditului public intern, a fost emisă HG nr. 1.086/2013 pentru aprobarea Normelor generale privind exercitarea activității de audit public intern; aceasta a adus o serie de modificări și îmbunătățiri pentru vechea versiune a normelor generale, însă ambele versiuni ale normelor generale prevedeau emiterea de norme proprii de audit public intern.

În cadrul analizei asigurării cadrului metodologic, s-au luat în considerare următoarele aspecte:

- toate entitățile publice au obligativitatea emiterii normelor proprii;
- există posibilitatea ca în anul de raportare unele entități să fi emis norme proprii, dar acestea să nu fi fost încă transmise în vederea avizării de către UCAAPI sau de către organul ierarhic superior, după caz;
- există posibilitatea ca în anul de raportare unele entități să fi emis norme proprii și să le fi transmis în vederea avizării, dar avizul nu a fost încă emis;
- entitatea publică are normele emise și avizate.

Referitor la elaborarea procedurilor operaționale aferente activităților desfășurate

în cadrul structurii de audit public intern, acestea, din urmă, sunt supuse și ele emiterii de proceduri de sistem sau operaționale, după caz. Noțiunea de procedură este utilizată în cadrul prezentului raport în sensul dat de OSG nr. 600/2018, cu modificările și completările ulterioare.

Având în vedere acest lucru, este necesar ca structurile de audit public intern să analizeze și să decidă câte dintre activitățile derulate trebuie să fie procedurate (adică să se emită o procedură scrisă pentru acea activitate). În acest context, gradul de procedurare poate varia de la o entitate la alta, în funcție de judecata profesională aplicată.

De asemenea, pentru activitățile procedurabile, se va stabili care este gradul de emiteră a procedurilor. În mod firesc ținta este de 100%, urmărindu-se apropierea cât mai mult de acest nivel.

4.1. Emiterea normelor proprii de audit public intern

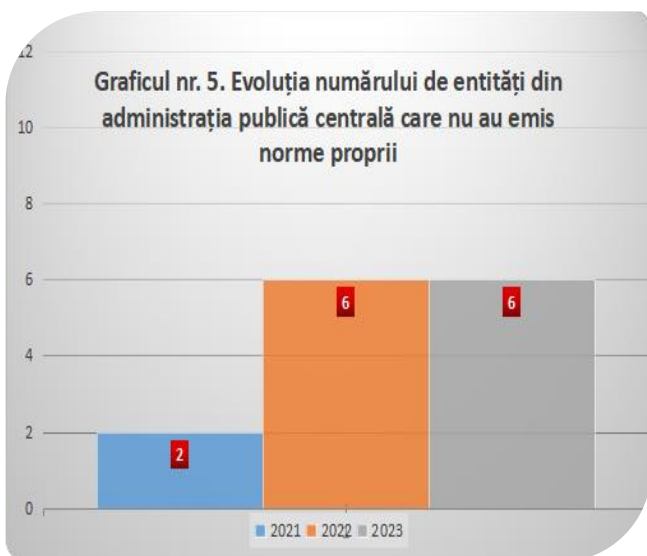
În general, normele proprii sunt emise în marea majoritate a structurilor de audit public intern.

Din totalul de 543 rapoarte anuale, privind activitatea de audit public intern, centralizate, din cadrul administrației publice centrale, se desprinde următoarea imagine:

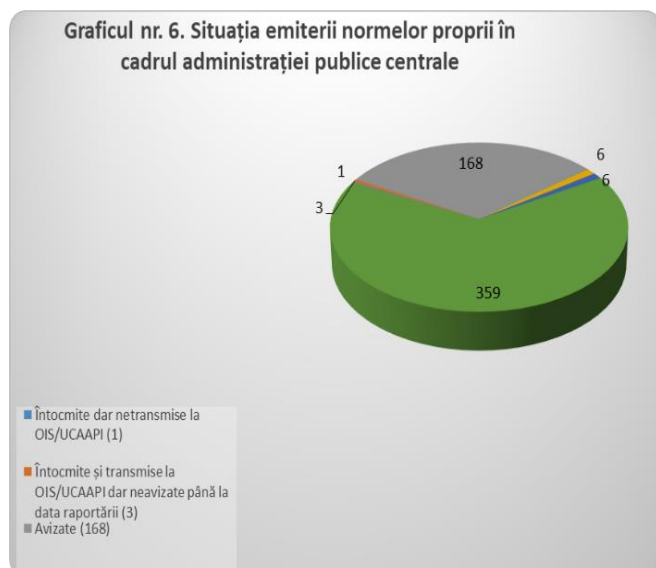
- 6 structuri de audit public intern nu au emis normele proprii;
- o structură de audit public intern a întocmit normele proprii, dar nu le-a comunicat în vederea avizării;
- 6 structuri de audit public intern au întocmit normele proprii, iar acestea au fost transmise

în vederea avizării și s-au restituit cu observații;

- 3 structuri au întocmit și transmis normele în vederea avizării, dar acestea nu au fost avizate până la data raportării;
- 168 de structuri de audit public intern au normele proprii emise și avizate;

- 359 de structuri de audit public intern nu au norme proprii deoarece organul ierarhic superior nu și-a dat acordul în acest sens. În acest caz, aceste entități utilizează normele proprii ale organului ierarhic superior.

Tendențe privind emiterea normelor proprii de audit public intern în administrația publică centrală

	2021	2022	2023
Număr de entități care nu au emis norme proprii	2	6	6
Fără informații	0	3	0

4.2. Procedurarea activităților de audit public intern

La nivelul administrației publice centrale, au fost declarate procedurabile a circa 77% dintre activitățile desfășurate la nivelul structurii de audit public intern. Gradul de emiteră a procedurilor elaborate este de circa 82% raportat la activitățile procedurabile.

Ca observație generală, situația este acceptabilă, existând posibilitate de îmbunătățire.

Tendențe privind procedurarea activităților de audit public intern în administrația publică centrală

	2021	2022	2023
Pondere medie a activităților procedurabile în total activități (%)	78,89%	76,55%	76,92%
Gradul de emiteră a procedurilor (%)	84,12%	80,43%	84,20%

5. Asigurarea și îmbunătățirea calității activității de audit public intern

În conformitate cu prevederile punctului 2.3.7. din cadrul anexei nr. 1 la HG nr. 1086/2013, la nivelul structurii de audit public intern se elaborează un program de asigurare și îmbunătățire a calității (PAIC) sub toate aspectele auditului intern, care să permită un control continuu al eficacității acestuia.

Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern trebuie să garanteze că activitatea de audit intern se

desfășoară în conformitate cu normele, instrucțiunile și Codul privind conduita etică a auditorului intern și să contribuie la îmbunătățirea activității structurii de audit public intern.

Un PAIC ar trebui să ajute la exprimarea unor concluzii cu privire la calitatea activității de audit intern și să determine stabilirea unor obiective și acțiuni pentru implementarea unor îmbunătățiri corespunzătoare a acestei activități.

Acest program ar trebui să permită o evaluare a următoarelor aspecte:

- contribuția auditului intern la procesele de guvernanță, management al riscurilor și controlul organizației;
- acoperirea integrală a sferei auditabile;
- respectarea legilor, reglementărilor și procedurilor pe care activitatea de audit intern trebuie să le aplice;
- riscurile care afectează funcționarea auditului intern.

PAIC ar trebui să impună o abordare sistematică și disciplinată a procesului de autoevaluare periodică, inclusiv modalitatea de realizare a autoevaluărilor periodice pentru fiecare an intermediar între evaluările externe.

Un PAIC pe deplin funcțional exercită o monitorizare permanentă a activității de audit intern și o autoevaluare periodică a acesteia pentru a asigura conformitatea cu cadrul legal și procedural aplicabil.

Cu ajutorul acestui proces, evaluarea externă ar trebui să devină efectiv o oportunitate de a obține noi idei de la evaluator sau de la echipa de evaluare, cu privire la modalitățile de îmbunătățire a calității generale a auditului intern, a eficienței și a eficacității.

Dezvoltarea activității va depăși stadiul de conformitate și va aborda modalități noi și inovatoare de a exercita activitatea de audit public intern și de a oferi rezultate semnificativ îmbunătățite.

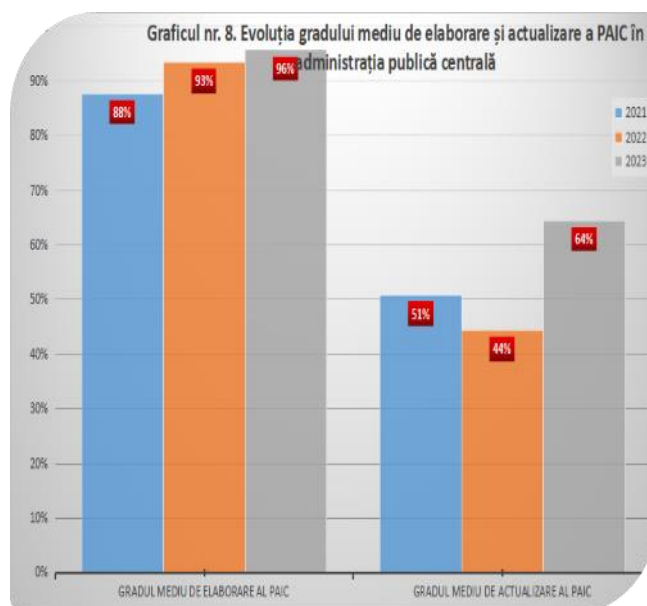
Mai mult decât atât, calitatea funcției de audit public intern se poate îmbunătăți prin

evaluările externe. Aceste evaluări trebuie efectuate cel puțin odată la fiecare cinci ani, conform cerințelor legislației naționale, dar și standardelor internaționale de audit public intern emise de către Institutul Auditorilor Interni (IIA). Obiectivul evaluării externe este de a evalua activitatea de audit public intern din punctul de vedere al conformității cu definiția auditului intern, cu cerințele codului de etică și cu prevederile legislației naționale în domeniu.

Evaluările externe se pot concentra, de asemenea, pe identificarea oportunităților de îmbunătățire a funcției de audit intern, oferind sugestii pentru a îmbunătăți eficacitatea acestei activități și promovând idei pentru a spori imaginea și credibilitatea funcției de audit intern.

5.1. Elaborarea și actualizarea PAIC

Circa 96% dintre structurile de audit public intern din administrația publică centrală au emis PAIC. Referitor la actualizarea PAIC, circa 64% dintre aceste structuri de audit public intern au procedat la actualizarea acestui document.

Tendințe privind emiterea și actualizarea PAIC la nivelul administrației publice centrale

2023	2021	2022	2023
Gradul mediu de elaborare al PAIC	88%	93%	96%
Gradul mediu de actualizare al PAIC	51%	44%	64%

5.2. Realizarea evaluării externe

În administrația publică centrală entitățile publice cu atribuții de evaluare externă sunt:

- UCAAPI, cu un portofoliu de 59 de structuri de audit public intern aflate în cadrul ministerelor și autorităților;
- ministerele și autoritățile, cu un portofoliu de 490 de structuri de audit public intern aflate în cadrul entităților subordonate, în coordonare sau sub autoritate.

Portofoliul este cel declarat în cadrul rapoartelor anuale emise de structurile de audit public intern respective.

Entitatea evaluatoare	Numărul entităților supuse evaluării (portofoliu 2023)	Numărul entităților evaluate în 2021	Numărul entităților evaluate în 2022	Numărul entităților evaluate în 2023
UCAAPI *	59	4	5	4
Ministere și Autorități	490	73	50	58
TOTAL*	549	77	55	62

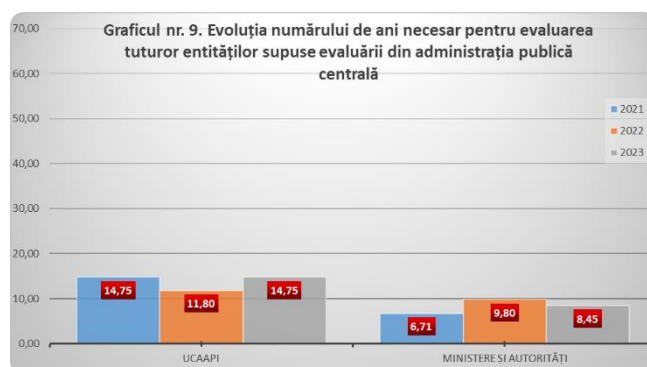
În anul 2023, circa 11% dintre structurile de audit intern au fost evaluate de către UCAAPI sau organul ierarhic superior, după caz.

Având în vedere faptul că evaluarea externă trebuie realizată o dată la 5 ani, menținerea acestui ritm ar permite evaluarea tuturor entităților din administrația publică centrală într-un interval de 12 ani, mult peste cel specificat de standardele internaționale acceptate dar și de cadrul legal în vigoare.

Analizând în dinamică, pentru anii 2021, 2022 și 2023, realizarea activității de evaluare externă se prezintă astfel:

Comparativ cu anul trecut, numărul de ani necesari pentru evaluarea tuturor entităților din administrația publică centrală supuse evaluării, în cazul ministerelor și autorităților, prezintă un trend descrescător, așa cum se poate observa din graficul de mai jos.

	Numărul de ani necesari pentru evaluarea tuturor entităților supuse evaluării (2023)		
	2021	2022	2023
UCAAPI	14,75	11,80	14,75
Ministere și Autorități	6,71	9,80	8,45

În cursul anului 2023 evaluările externe realizate de către UCAAPI s-au axat atât pe structurile de audit public intern din administrația publică locală, cât și pe evaluarea unităților din administrația publică centrală, explicându-se astfel creșterea numărului de ani necesari pentru evaluarea entităților din administrația publică centrală.

6. Resursa umană

6.1. Situația posturilor alocate structurilor de audit intern din administrația publică centrală

Într-un moment în care se pune accent sporit pe responsabilitatea organizațională, pe îmbunătățirea controlului intern, pe managementul riscurilor și pe governanța corporativă, ar trebui să se pună tot mai mult accent și pe structurile de audit intern.

Pentru a-și îndeplini obiectivele, este important ca structura de audit intern să aibă acces la resurse umane care să posede abilitățile necesare în acest scop. Structurile de audit public intern care au raportat și-au efectuat propria analiză privind suficiența resursei umane (posturi de conducere + posturi de execuție).

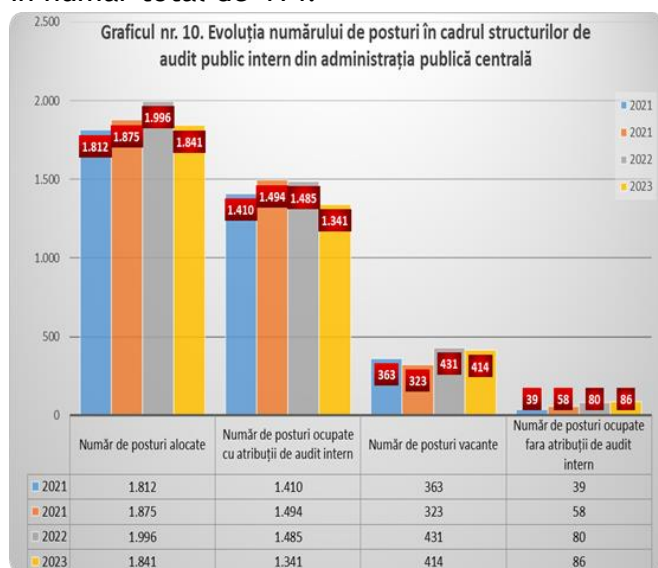
Ca urmare a acestei analize a rezultat faptul că, în structurile de audit public intern din administrația publică centrală, la data de 31 decembrie 2023 existau un număr total de 1.841 de posturi alocate. Dintre acestea erau ocupate un număr de 1.427 de posturi și un număr de 86 nu exercitau atribuții de audit public intern. Titularii acestor posturi sunt: mutați temporar, detașați, suspendați, în

Tendențe privind gradul de ocupare a posturilor în administrația publică centrală

	2020	2021	2022	2023
Număr de posturi alocate	1.812	1.875	1.996	1.841
Număr de posturi ocupate cu atribuții de audit intern	1.410	1.494	1.485	1.341
Număr de posturi vacante	363	352	431	414
Gradul de ocupare	78%	78%	74%	73%
Număr de posturi ocupate fără atribuții de audit intern	39	58	80	86

concediu de maternitate etc.

Prin urmare, la 31.12.2023, structurile de audit public intern funcționau cu un număr de 1.341 de auditori care exercitau atribuții de audit intern. La aceeași dată, posturile vacante erau în număr total de 414.

În concluzie, la finele anului 2023 existau 500 de posturi care erau alocate, dar fie erau vacante, fie erau ocupate iar titularii lor nu exercitau activități de audit public intern.

La nivelul administrației publice centrale, **posturile de conducere** sunt ocupate în proporție de circa 83% (din totalul de 150 alocate), existând un deficit de 25 de auditori interni pentru ocuparea unor funcții de conducere. Menționăm că, dintre cele 25 posturi, 21 sunt posturi vacante, iar 4 posturi sunt ocupate fără ca titularii lor să exercite atribuții de audit public intern.

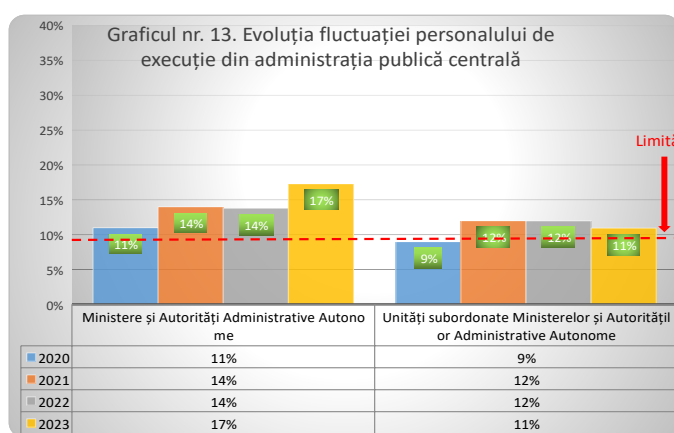
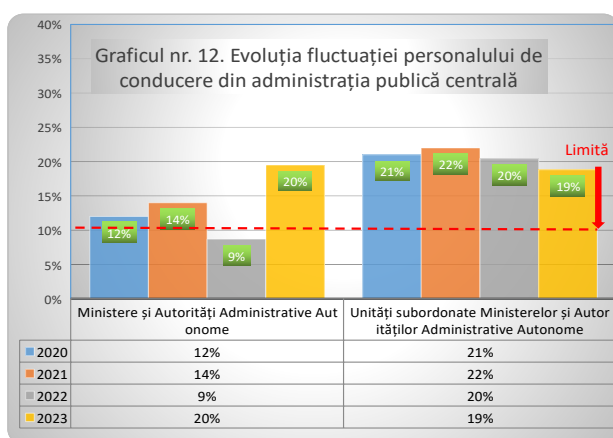
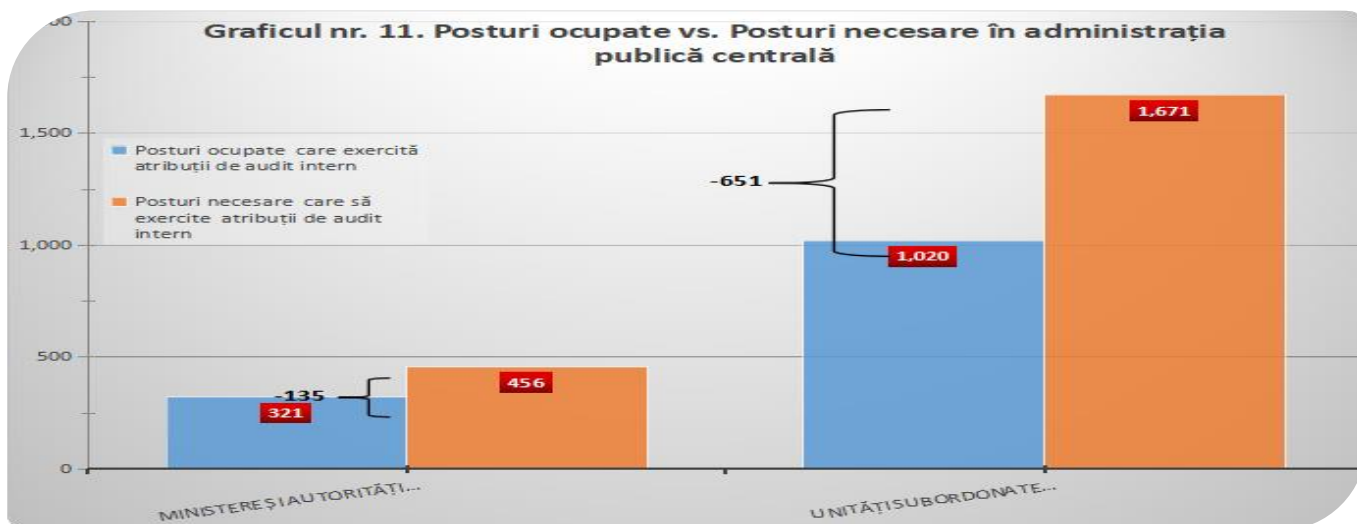
În ceea ce privește **funcțiile de execuție**, sunt ocupate circa 72% (din totalul de 1.691 de posturi alocate), existând un deficit de 475 de auditori interni pentru ocuparea posturilor de execuție, dintre care 82 de posturi sunt ocupate, dar nu exercită atribuții de audit intern, iar restul (393) sunt posturi vacante.

În concluzie, indiferent de natura posturilor, sunt ocupate circa 73% (din totalul de 1.841 de posturi alocate), existând un deficit de 500 de auditori interni. Dintre aceste posturi, 86 sunt posturi ocupate, iar titularii lor nu exercită atribuții de audit intern și restul (414) sunt posturi vacante.

6.2. Dimensionarea structurii de audit public intern

Dimensionarea structurii de audit public intern se face în funcție de riscurile existente în cadrul entității publice, de dimensiunea sferei auditabile precum și ținând cont de necesitatea auditării sferei de audit într-o perioadă de 4 ani. Conform prevederilor art. 15 din Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, „*auditul public intern se exercită asupra tuturor activităților desfășurate într-o entitate publică, cel puțin o dată la 4 ani, inclusiv asupra activităților entităților aflate în subordinea, în coordonarea sau sub autoritatea acesteia, după caz, iar prioritizarea misiunilor de audit public intern se face pe baza analizei de risc și a solicitărilor Curții de Conturi a României.*”

Structurile de audit public intern din administrația publică centrală au realizat

analiza necesarului de resurse umane pentru dimensionarea funcției de audit intern.

Se poate observa faptul că cele 1.341 posturi ocupate la 31.12.2023 nu sunt suficiente pentru buna derulare a activității de audit public intern, numărul total necesar de posturi ocupate care să exercite activități de audit intern fiind de 2.127.

Rezultă astfel un deficit de 786 de posturi, care poate fi gestionat parțial prin ocuparea celor 414 posturi vacante, precum și prin oprirea mutărilor, detașărilor a auditorilor publici interni (86 de posturi) - vezi capitolul 6.1.

Chiar dacă se vor pune în aplicare aceste măsuri și posturile vor fi ocupate, totuși va fi necesară alocarea suplimentară a 286 de posturi.

Dacă deficitul de resurse umane (persoane calificate care să ocupe posturile vacante precum și posturi alocate necesare) va persista, structurile de audit intern se vor afla

în continuare în imposibilitatea îndeplinirii atribuțiilor legale.

2023	Posturi ocupate care exercită atribuții de audit intern	Posturi necesare care să exercite atribuții de audit intern	Deficit (-) / Excedent (+)
Ministere și Autorități Administrative Autonome	321	456	-135
Unități subordonate ministerelor și autorităților administrative autonome	1.020	1.671	-651
Total	1.341	2.127	-786

6.3. Fluctuația personalului

Fluctuația de personal se referă la plecarea unei persoane dintr-o entitate publică și are un **impact negativ** atunci când, prin plecarea angajaților, se pierd atât competențe deosebite cât și experiență.

Tendințe la nivelul administrației publice centrale privind rata de fluctuație a personalului

2023	conducere					execuție					TOTAL				
	2020	2021	2022	2023	Creștere medie anuală	2020	2021	2022	2023	Creștere medie anuală	2020	2021	2022	2023	Creștere medie anuală
Ministere și Autorități Administrative Autonome	12%	14%	9%	20%	2,50 pp	11%	14%	14%	17%	2,10 pp	11%	14%	13%	18%	2,19 pp
Unități subordonate Ministerelor și Autorităților Administrative Autonome	21%	22%	20%	19%	-0,73 pp	9%	12%	12%	11%	0,64 pp	10%	12%	13%	12%	0,53 pp
TOTAL APC	17%	19%	17%	19%	0,68 pp	10%	12%	13%	12%	0,82 pp	11%	13%	13%	13%	0,70 pp

Cu privire la modul de calcul al ratei fluctuației de personal, acesta este stabilit, în formatul standard al raportului anual privind activitatea de audit public intern, ca fiind raportul dintre numărul persoanelor plecate și umărul inițial al posturilor ocupate existente la începutul anului de raportare.

Nivelul general acceptat al fluctuației personalului, care să nu inducă efecte negative la nivelul organizației, este de circa 10%.

Referitor la personalul de conducere

La nivelul administrației publice centrale, în anul 2023, rata medie a fluctuației personalului de conducere este de circa 19%, în creștere cu circa 2 puncte procentuale față de anul 2022 (17%).

Se poate observa faptul că tendința medie anuală a fluctuației funcției de conducere este într-o ușoară creștere cu circa 0,68 puncte procentuale anual.

Referitor la personalul de execuție

La nivelul administrației publice centrale, în anul 2023, rata medie a fluctuației personalului de execuție este de circa 12%. Se poate observa faptul că tendința medie anuală a fluctuației funcției de execuție este de creștere cu circa 0,82 puncte procentuale anual.

În concluzie, o instituție publică având o rată mare a fluctuației pierde din cauza reducerii eficacității personalului, a măririi timpului de instruire a noilor angajați și a timpului acordat selecției acestora, precum și din cauza unor costuri indirecte (pierderea unor angajați care au acumulat o serie de cunoștințe în cadrul organizației).

6.4. Structura personalului de audit public intern din administrația publică centrală

La analiza structurii personalului au fost luate în calcul următoarele criterii: experiența în auditul intern, domeniul studiilor de specialitate, limbi străine vorbite, certificări naționale și internaționale deținute precum și calitatea de membru în organizații profesionale naționale și internaționale.

Toate aceste elemente, alături de pregătirea profesională a personalului, contribuie la o analiză calitativă a resursei umane, factor extrem de important în derularea activității de audit public intern.

6.4.1. Structura personalului de conducere

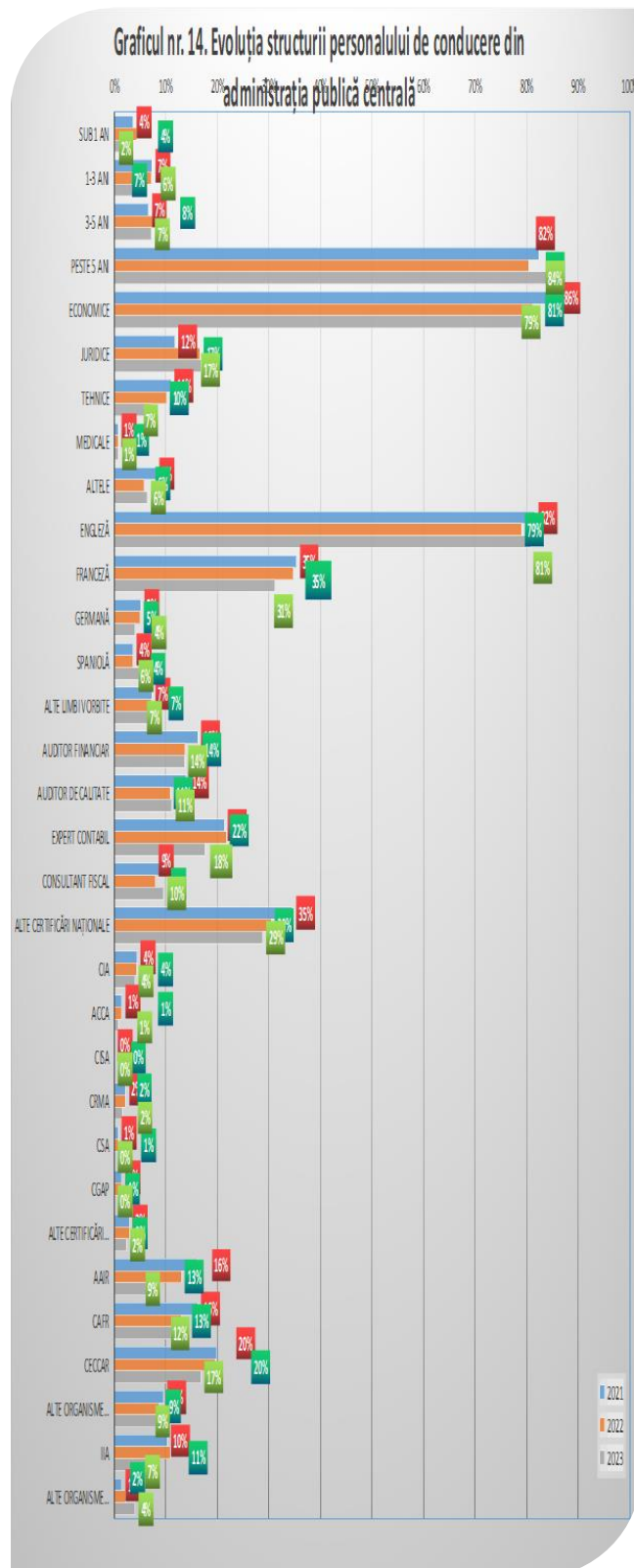
În funcție de aceste criterii, structura personalului de conducere, format din 125 de persoane care exercită activități de audit public intern, se prezintă astfel:

- ♦ 84% au experiență de peste 5 ani în domeniu;
- ♦ 79% au studii economice;
- ♦ 81% au cunoștințe de limba engleză;
- ♦ 81% dețin o certificare națională, cele mai des întâlnite fiind certificările de auditor financiar, expert contabil, auditor de calitate;
- ♦ 19% dețin o certificare internațională;
- ♦ 46% sunt membri în organisme profesionale naționale;
- ♦ 11% sunt membri în organisme profesionale internaționale (Certified Internal Auditor (CIA), Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), Certified Information Systems Auditor (CISA), Certification in Risk Management Assurance (CRMA), Certificare GAP, CSA etc).

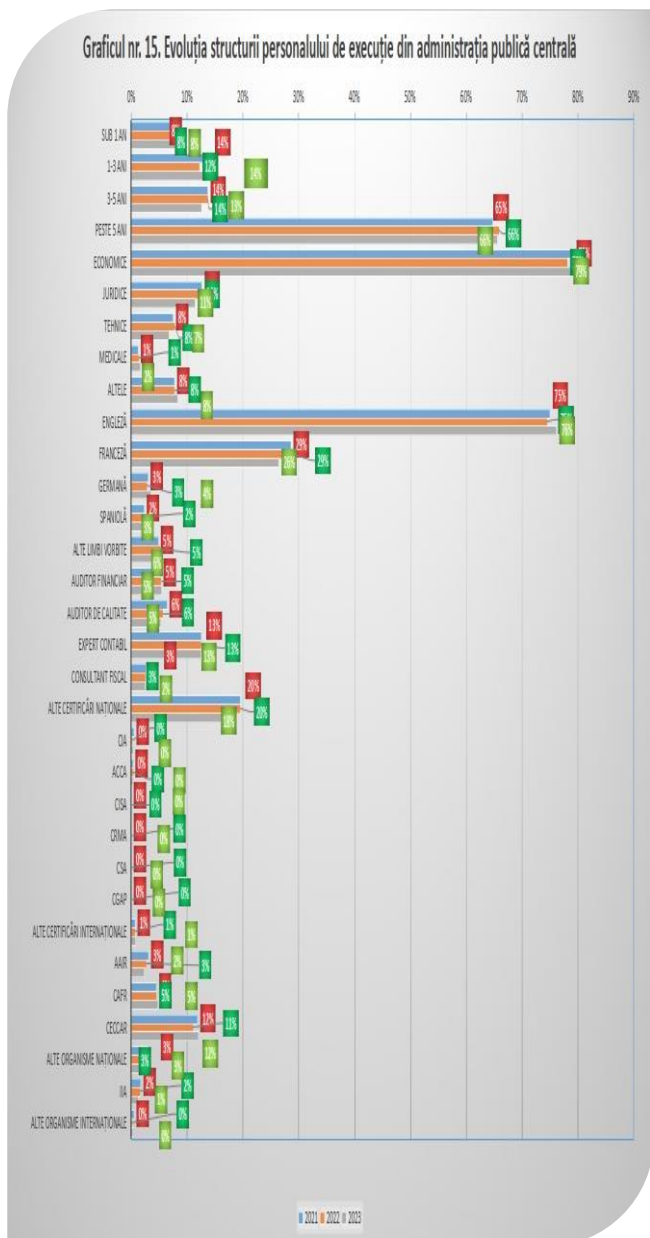
Având în vedere toate aceste analize, se poate creiona profilul șefului structurii de audit public intern din administrația publică centrală din România:

- vechime de peste 5 ani în audit intern;
- studii economice;
- vorbitor de limba engleză;
- deține o certificare națională (expert contabil, auditor financiar, auditor de calitate, consultant fiscal etc);
- nu deține certificare internațională;
- este membru al unei organizații profesionale naționale (CAFR, CECCAR, AAIR, altele);
- nu este membru al vreunei organizații profesionale internaționale (Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), etc).

Deținerea unei certificări internaționale sau a calității de membru în organisme profesionale internaționale ar trebui să reprezinte un deziderat a cărui îndeplinire contribuie la îmbunătățirea activității de audit public intern.

Tendențe privind evoluția structurii personalului de conducere în administrația publică centrală

Personal conducere		2021	2022	2023
Experiență în auditul intern	sub 1 an	4%	4%	2%
	1-3 ani	7%	7%	6%
	3-5 ani	7%	8%	7%
	peste 5 ani	82%	80%	84%
Studiile de specialitate	economice	86%	81%	79%
	juridice	12%	17%	17%
	tehnice	11%	10%	7%
	medicale	1%	1%	1%
	altele	8%	6%	6%
Limbă străină vorbită	engleză	82%	79%	81%
	franceză	35%	35%	31%
	germană	5%	5%	4%
	spaniolă	4%	4%	6%
	alte limbi vorbite	7%	7%	7%
Certificări naționale deținute	auditor financiar	16%	14%	14%
	auditor de calitate	14%	11%	11%
	expert contabil	21%	22%	18%
	consultant fiscal	9%	8%	10%
	alte certificări naționale	35%	30%	29%
alte certificări internaționale	ACCA	1%	1%	1%
	CISA	0%	0%	0%
	CRMA	2%	2%	2%
	CSA	1%	1%	0%
	CGAP	1%	1%	0%
	alte certificări internaționale	3%	3%	2%
	AAIR	16%	13%	9%

6.4.2. Structura personalului de execuție

În funcție de aceste criterii, structura personalului de execuție, format din 1.216 persoane care exercită atribuții de audit public intern, se prezintă astfel:

- ♦ 66% au experiență de peste 5 ani în domeniu;
- ♦ 79% au studii economice;
- ♦ 76% au cunoștințe de limba engleză;
- ♦ 44% dintre auditorii interni dețin o certificare națională;
- ♦ 1% dintre auditorii interni dețin o certificare internațională;
- ♦ 21% dintre auditorii interni s-au înscris într-o asociație profesională națională;

♦ 2% din auditorii interni s-au înscris într-o asociație profesională internațională.

Având în vedere toate aceste analize, se poate creiona **profilul auditorului public intern din administrația publică centrală din România:**

- ♦ vechime de peste 5 ani în audit intern;
- ♦ studii economice;
- ♦ vorbitor de limba engleză;
- ♦ nu deține nicio certificare națională sau internațională (expert contabil, auditor financiar, auditor de calitate, consultant fiscal etc);
- ♦ nu este membru al vreunei organizații profesionale naționale sau internaționale (CAFR, CECCAR, AAIR, Association of Chartered Certified Accountants (ACCA), etc).

Deținerea unei certificări naționale sau internaționale sau a calității de membru în organisme profesionale naționale sau internaționale ar trebui să reprezinte un deziderat a cărui îndeplinire contribuie la îmbunătățirea activității de audit public intern.

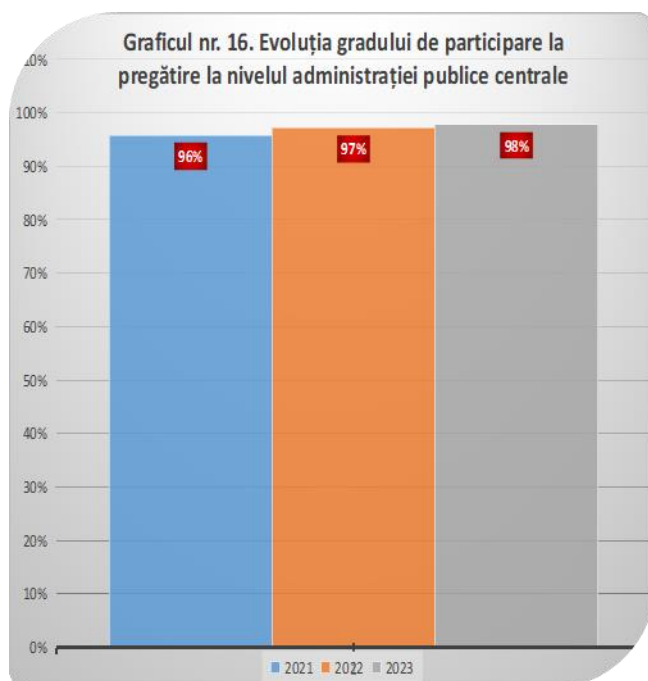
Tendențe privind evoluția structurii personalului de execuție în administrația publică centrală

Structura personalului de execuție la nivel național		2021	2022	2023
Experiență în auditul intern	sub 1 an	8%	8%	8%
	1-3 ani	14%	12%	14%
	3-5 ani	14%	14%	13%
	peste 5 ani	65%	66%	66%
Studiile de specialitate	economice	79%	78%	79%
	juridice	13%	13%	11%
	tehnice	8%	8%	7%
	medicale	1%	1%	2%
	altele	8%	8%	8%
Limba străină vorbită	engleză	75%	75%	76%
	franceză	29%	29%	26%
	germană	3%	3%	4%
	spaniolă	2%	2%	3%
Certificări naționale deținute	alte limbi vorbite	5%	5%	6%
	auditor financiar	5%	5%	5%
	auditor de calitate	6%	6%	5%
	expert contabil	13%	13%	13%
	consultant fiscal	3%	3%	2%
Certificări internaționale deținute	alte certificări naționale	20%	20%	18%
	CIA	0%	0%	0%
	ACCA	0%	0%	0%
	CISA	0%	0%	0%
	CRMA	0%	0%	0%
	CSA	0%	0%	0%
	CGAP	0%	0%	0%
Membru în organisme profesionale naționale	alte certificări internaționale	1%	1%	1%
	AAIR	3%	3%	2%
	CAFR	4%	5%	5%
	CECCAR	12%	11%	12%
	alte organisme naționale	3%	3%	3%
Membru în organisme profesionale internaționale	IIA	2%	2%	1%
	alte organisme internaționale	0%	0%	0%

6.5. Asigurarea pregătirii profesionale continue a auditorilor interni

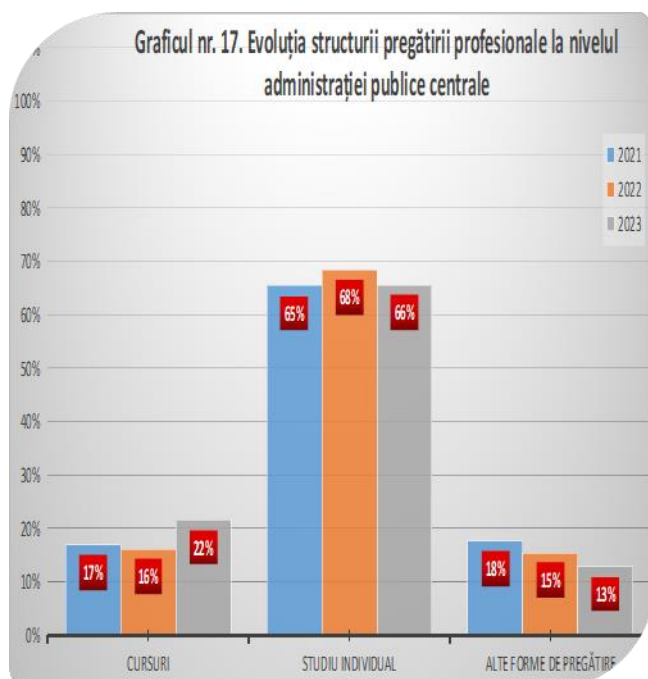
Pregătirea profesională continuă se realizează în cadrul unei perioade de minimum 15 zile lucrătoare pe an, activitate care intră în responsabilitatea conducătorului structurii de audit public intern, precum și a conducerii entității publice.

Din totalul de 1.341 de posturi ocupate și care exercită atribuții de audit public intern, un număr de 1.312 de persoane au participat la diferite forme de pregătire profesională, ceea ce reprezintă un grad de participare de circa 98%. În urma acestor participări, s-au cumulat, în medie, 17 zile de pregătire pentru fiecare persoană participantă.

În ceea ce privește structura pregătirii profesionale realizate în anul 2023, aceasta se prezintă astfel:

- ◆ 22% cursuri de instruire;
- ◆ 66% studiu individual;
- ◆ 13% alte forme de pregătire (conferințe, seminarii, workshopuri, etc.).

Din datele de mai sus se observă faptul că studiul individual, ca instrument de pregătire profesională, este preponderent în structura

pregătirii profesionale. Acest fapt se datorează resurselor insuficiente alocate de entitățile publice, pentru a asigura pregătirea profesională prin participarea auditorilor interni la cursuri, seminarii conferințe, workshop-uri.

Tendințe la nivelul administrației publice centrale privind asigurarea pregătirii profesionale continue

	2021	2022	2023
Gradul de participare la pregătire	96%	97%	98%
Pondere cursurilor de pregătire	17%	16%	21%
Pondere studiului individual	65%	69%	66%
Pondere altor forme de pregătire	18%	15%	13%

7. Planificarea activității de audit intern

Planificarea reprezintă activitatea prin intermediul căreia se pun de acord sarcinile ce trebuie îndeplinite pe o anumită perioadă de timp cu resursele disponibile pentru îndeplinirea acestor sarcini.

În ceea ce privește funcția de audit public intern, activitatea de planificare s-a realizat multianual, pe o perioadă de 4 ani, dar și anual. Calculul și repartizarea resurselor se realizează pe orizontul de timp mai scurt (1 an).

7.1. Planificarea multianuală

Primul pas în realizarea planificării multianuale este identificarea sferei auditabile, care este compusă din totalitatea activităților sau structurilor care își desfășoară activitatea în cadrul entității publice.

Planificarea multianuală are la bază evaluarea riscurilor aferente activităților derulate în cadrul entității publice și prioritizarea acestor activități în funcție de scorul de risc. Acest scor de risc este cel ce va determina momentul în care respectiva activitate va fi auditată de către structura de audit public intern.

Având în vedere faptul că riscurile asociate activităților sunt generate de mediul economic și social în care activitatea este derulată, apare necesitatea ca riscurile să fie reevaluate periodic, pentru a fi urmărite în dinamica lor.

În acest context, planul multianual de audit public intern trebuie actualizat anual, iar acest lucru trebuie să stea la baza elaborării planului anual de audit public intern.

Referitor la actualizarea periodică a planului multianual de audit public intern, acest concept nu este cunoscut și implementat în majoritatea entităților publice, din cauza faptului că, nu este menționată obligativitatea actualizării acestuia în baza legală aplicabilă activității de audit public intern.

De asemenea, pentru realizarea unei analize de risc fundamentate, dar și pentru a reduce gradul de subiectivitate al analizei de risc, considerăm necesar utilizarea unor criterii de analiză a riscurilor bine definite, cu explicarea modalității efective de realizare a analizei de risc și de stabilire a punctajului riscului.

În acest caz, sunt puține situațiile în care entitățile publice au dezvoltat un sistem de criterii specifice de analiză a riscului.

7.2. Planificarea anuală

Planificarea anuală este rezultatul planificării multianuale și caracterul adecvat al acesteia depinde în mare măsură de corectitudinea modalității de executare a planificării multianuale.

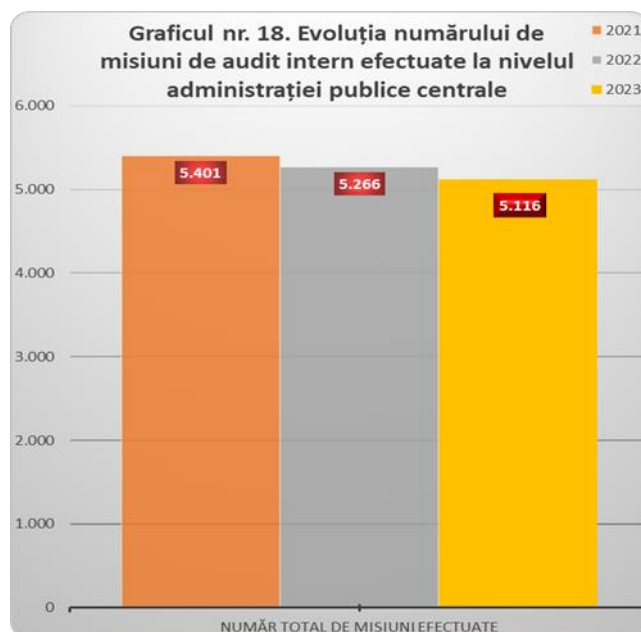
În planurile anuale de audit public intern sunt incluse misiuni de asigurare, misiuni de consiliere, misiuni de evaluare. La nivelul structurilor de audit public intern din entitățile publice, în cadrul activității de planificare anuală se realizează o analiză privind suficiența resurselor umane existente și de asemenea, o analiză cu privire la gradul de acoperire al sferei auditabile. Din datele raportate de entitățile publice a rezultat faptul că un număr limitat de entități au posibilitatea de a acoperi sfera auditabilă în termen de 4 ani, conform prevederilor Legii nr. 672/2022 privind auditul public intern, republicată.

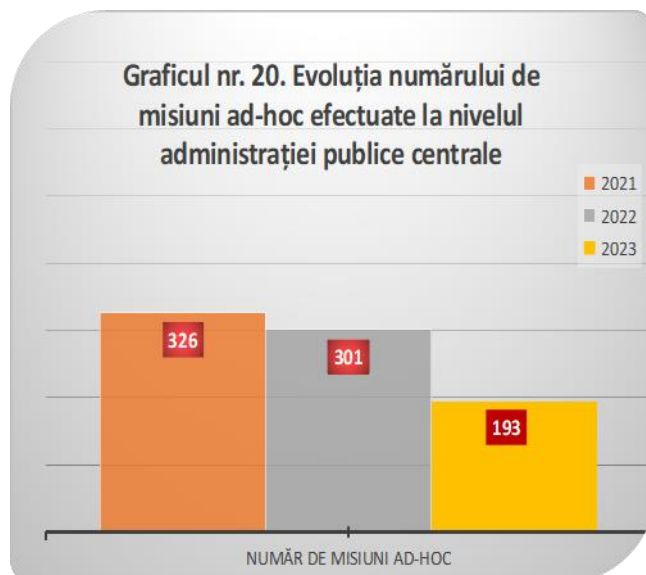
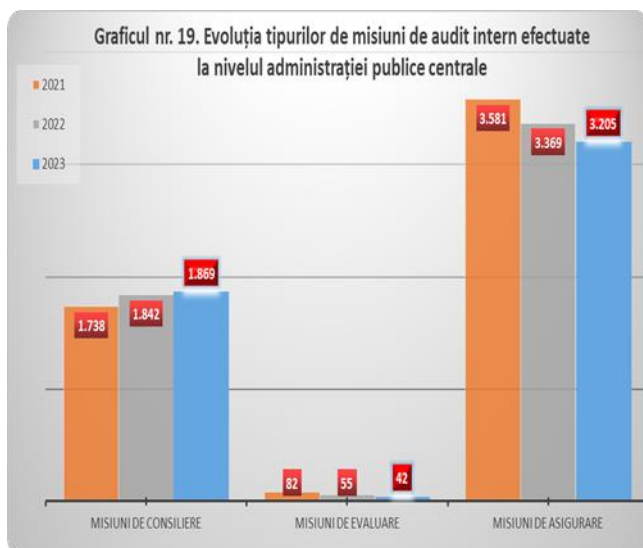
În cazul în care, din efectuarea planificării anuale și din calculul resurselor disponibile, rezultă imposibilitatea acoperirii sferei auditabile în termen de 4 ani, respectiv

auditarea tuturor activităților desfășurate de entitatea publică în termen de 4 ani, acest lucru se va comunica în mod obligatoriu conducerii entității publice, deoarece este afectat cadrul organizatoric și funcțional necesar desfășurării activității de audit public intern.

8. Realizarea misiunilor de audit intern în administrația publică centrală

În cursul anului 2023 au fost realizate, în total, un număr de 5.116 misiuni de audit intern. Dintre acestea, 3.205 misiuni au fost misiuni de asigurare, 1.869 au fost misiuni de consiliere și 42 au fost misiuni de evaluare.

În cadrul misiunilor de asigurare, cele 10 domenii ale auditului intern specificate în raportul anual (bugetar, financiar-contabil, achiziții publice, resurse umane, IT, juridic, fonduri comunitare, funcții specifice, SCIM și alte domenii) au fost abordate de 6.107 ori, însemnând faptul că unele misiuni de asigurare au abordat mai mult de un singur domeniu.

În ceea ce privește misiunile de asigurare se constată faptul că o pondere importantă este ocupată de misiunile de asigurare aferente funcțiilor specifice entității publice și domeniului financiar contabil.

Misiunile de consiliere au fost realizate preponderent la nivelul ordonatorilor principali de credite și mai puțin la nivelul entităților subordonate.

Menționăm faptul că în anul 2023 au mai fost efectuate și un număr de 193 de misiuni ad-hoc.

Tendințe la nivelul administrației publice centrale privind numărul de misiuni de audit intern efectuate

	2021	2022	2023
Număr total de misiuni efectuate	5.401	5.266	5.116
Număr de misiuni de asigurare efectuate	3.581	3.369	3.205
Număr de misiuni de consiliere efectuate	1.738	1.842	1.869
Număr misiuni de evaluare	82	55	42
Număr de misiuni ad-hoc efectuate	326	301	193

Având în vedere faptul că misiunile de consiliere sunt, în general, efectuate la solicitarea conducătorului entității publice și mai rar la inițiativa structurii de audit public intern, putem trage concluzia că managementul entităților publice de la nivelul ordonatorilor principali de credite folosește mai mult funcția de audit public intern în exercitarea atribuțiilor de management decât managerii de la nivelul entităților subordonate, ceea ce poate sugera existența unei culturi manageriale mai dezvoltate la nivelul ordonatorilor principali de credite.

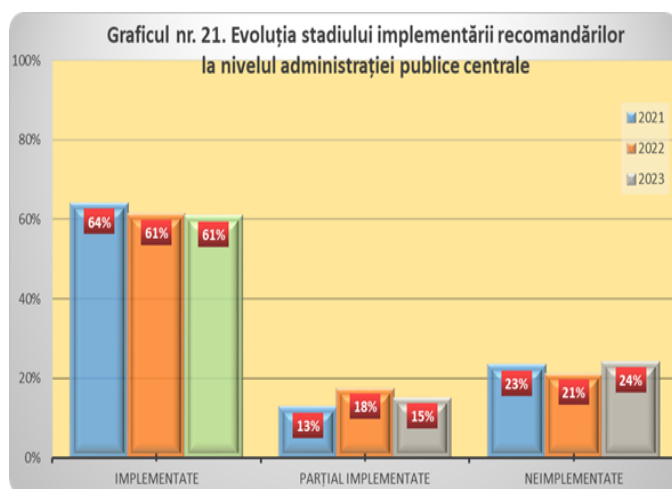
9. Urmărirea implementării recomandărilor

Urmărirea implementării recomandărilor se realizează la nivelul structurilor de audit public intern. UCAAPI consideră activitatea de

urmărire a recomandărilor ca fiind foarte importantă deoarece ea reprezintă finalitatea muncii de audit, iar prin implementarea recomandărilor se așteaptă să fie corectate disfuncțiile identificate de auditorii interni.

În cursul anului 2023, la nivelul administrației publice centrale au fost urmărite un număr de 32.897 recomandări care se regăsesc în următoarele stadii de implementare:

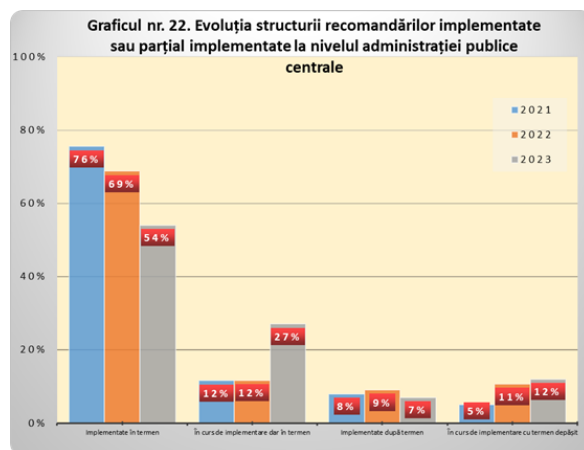
- ♦ 19.987 recomandări implementate (61%);
- ♦ 4.972 recomandări parțial implementate (15%);
- ♦ 7.938 recomandări neimplementate (24%).

Evoluția față de anii 2021 și 2022 este prezentată în graficul de mai jos.

Referitor la respectarea termenelor de implementare a recomandărilor în număr de 32.897, la nivelul administrației publice centrale, există următoarea situație:

- ♦ 17.700 recomandări implementate în termen (54%);
- ♦ 8.745 recomandări aflate în curs de implementare, dar în termen (26%);
- ♦ 2.287 recomandări implementate după termenul stabilit (7%);
- ♦ 4.165 de recomandări aflate în curs de implementare, dar cu termenul depășit (13%).

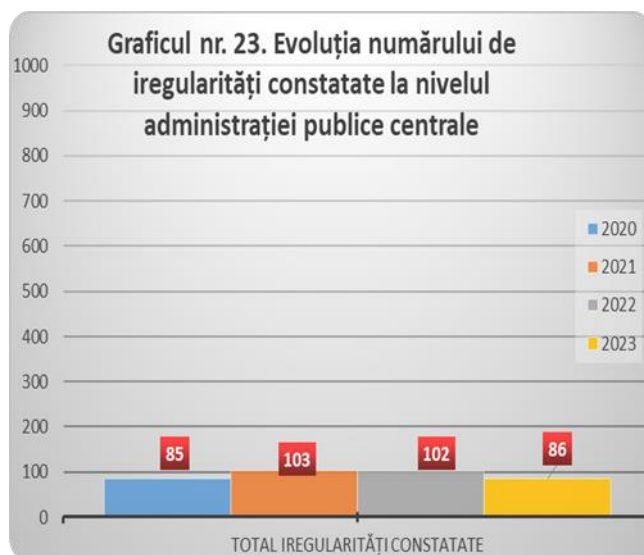

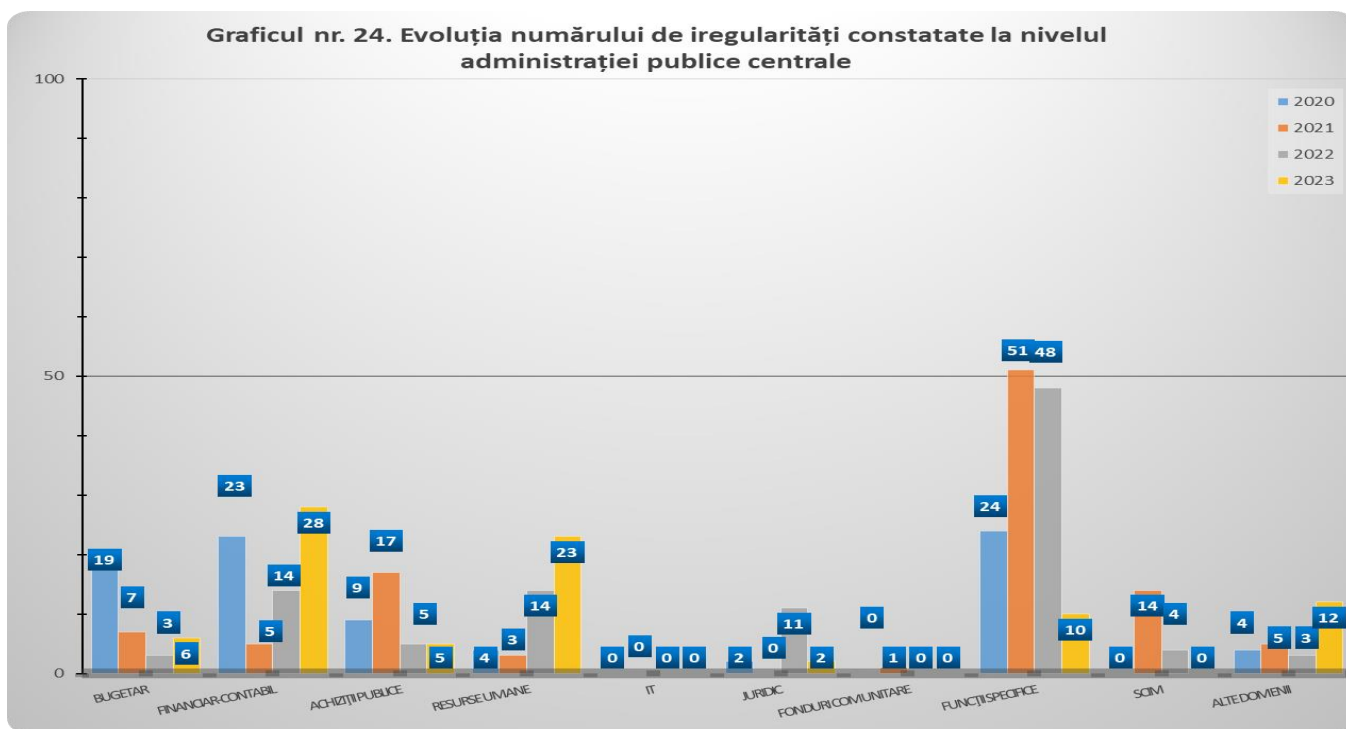
10. Raportarea recomandărilor neînsușite

În anul 2023 nu au fost raportate cazuri privind recomandări neînsușite de către conducerea entităților publice din administrația publică centrală.

11. Raportarea iregularităților

În anul 2023, în administrația publică centrală, au fost constatate un număr de 86 de iregularități, majoritatea în domeniul financiar contabil, bugetar și funcții specifice entității.

Tendențe privind iregularitățile în administrația publică centrală	2020	2021	2022	2023
Număr de iregularități constatate	85	103	102	86
Domeniul bugetar	19	7	3	6
Domeniul financiar contabil	23	5	14	28
Domeniul achizițiilor publice	9	17	5	5
Domeniul resurselor umane	4	3	14	23
Domeniul IT	0	0	0	0
Domeniul juridic	2	0	11	2
Domeniul fondurilor comunitare	0	1	0	0
Domeniul funcțiilor specifice	24	51	48	10
Domeniul SCIM	0	14	4	0
Alte domenii	4	5	3	12